

Angrepene
kan afvikles.

WJ 2/16
Wesger Chr. Strømme

Det norske styrkebidraget til bekjempelse av ISIL i Syria

Notat om folkeretten

1. Irak anmodet i juni og september 2014, i brev til FNs generalsekretær og til Sikkerhetsrådet, om bistand til å forsvare seg mot angrep utført av ISIL, herunder angrep fra ISIL med utspring i Syria. Norges deltakelse i Irak i dag er basert på den irakiske anmodningen om bistand til kollektivt selvforsvar i samsvar med FN-paktens artikkel 51 og irakisk samtykke til maktanvendelse på irakisk territorium.
2. ISIL kan ikke bare bekjempes i Irak, men må også bekjempes i Syria for å forsvare Irak mot ISIL. FNs sikkerhetsråd har i resolusjon 2249 av 20. november 2015 fastslått at ISIL utgjør en global og ekstraordinær trussel mot den internasjonale fred og sikkerhet, samt vist til at ISIL har evne til og intensjon om å utføre ytterligere terrorangrep. Sikkerhetsrådet oppfordret medlemmene om å iverksette nødvendige tiltak for å møte trusselen fra ISIL samt utrydde deres fristeder i Syria og i Irak. Denne oppfordringen er gjentatt i en senere resolusjon fra Sikkerhetsrådet. Resolusjon 2249 utgjør ikke et selvstendig grunnlag for bruk av makt i Syria, men den understøtter at det folkerettslige grunnlaget for maktbruk i Syria, basert på selvforsvar av Irak, er til stede.
3. Selvforsvarsretten bygger på forsvar mot et angrep fra en annen stat. Det legges likevel til grunn at selvforsvar mot ikke-statlige aktører som opererer fra en annen stats territorium er tillatt, uten den angjeldende statens samtykke, i visse særlige tilfeller hvor nasjonalstaten er uvillig eller ikke i stand til å hindre angrepene, og hvor angrepene er av særlig omfattende og alvorlig karakter. Sikkerhetsrådsresolusjon 2249 underbygger dette når det gjelder tiltak mot ISIL i Syria.
4. Bidraget tar utgangspunkt i en treningsbase i Jordan, og treningen rettes mot militære ferdigheter på individ- og avdelingsnivå. Gruppene som skal trenes gjennomgår en systematisk seleksjonsprosess. Formålet med opptreningen er å øke den militære kapasiteten til styrker som skal bidra i kampen mot ISIL i Syria, som ledd i det kollektive forsvaret av Irak. I tråd med operasjonskonseptet, og i tillegg til å drive trening av lokale styrker, omfatter oppdraget også å rådgi og støtte de lokale styrkene i planlegging, forberedelse og gjennomføring av operasjoner som de utfører mot ISIL i Syria.
5. Oppdraget kan utvikles til en ny fase der de norske styrkene også trener, rådgir og støtter de lokale styrkene inne på syrisk territorium. Om og når overgangen til en slik

fase kan finne sted er avhengig av fremgangen til de lokale styrkene, og at forholdene ligger til rette for dette.

6. Når det gjelder et slikt norsk militært bidrag mot ISIL på syrisk territorium vil dette bygge på et noe annet folkerettslig grunnlag enn maktanvendelsen i Irak, da maktbruk i Syria ikke kan baseres på samtykke fra Irak. Det folkerettslige grunnlaget for dette norske treningsbidraget er kollektivt selvforsvar av Irak, som er under væpnet angrep fra ISIL med utgangspunkt i ISILs territorielle kontroll over deler av Syria.
7. Resolusjon 2249 omtaler ISIL som en enhet, uten skille mellom Irak og Syria, og oppfordrer statene til å iverksette alle nødvendige tiltak på det området som er under kontroll av ISIL. For at det norske bidraget skal anses som deltakelse i kollektivt selvforsvar av Irak, må slik aktivitet bidra til å svekke ISILS angrep mot Irak. Kamp mot ISIL på ulike deler av syrisk territorium og på ulike måter vil bidra til dette. Norsk trening og støtte til lokale styrker har til hensikt å bidra i denne kampen. Selv om ISIL kontrollerer adskilte deler av syrisk territorium, må organisasjonen anses som en enhet organisatorisk og operativt. Det er denne enhetlige organisasjonen som organiserer, forsyner og forestår angrepene på Irak. Andre bidragsytende stater deltar på ulike måter, og i ulike deler av Syria. De har i sine meddelelser til FNs sikkerhetsråd lagt til grunn at deres konkrete bidrag i Syria vil svekke ISIL slik at Irak forsvares.
8. Det folkerettslige grunnlaget omfatter ikke maktbruk mot andre grupperinger i Syria eller mot Assads styrker. Det anses i dagens situasjon ikke å foreligge et folkerettslig grunnlag for operasjoner mot Assad-regimets styrker, ei heller andre aktører. Det norske bidraget innebærer en viss risiko for at styrkene som er trent og opplært av norsk personell i en gitt situasjon kan komme i kamp med andre aktører enn ISIL i Syria. Dette medfører ikke et folkerettsbrudd fra Norges side, men vil kunne ha betydning for om treningsbidraget skal fortsettes.
9. Maktbruk basert på kollektivt selvforsvar av Irak forutsetter at norske myndigheter foretar en løpende vurdering av om grunnlaget fremdeles er tilstede. Det må fortsatt foreligge et væpnet angrep mot Irak fra ISILs side med utgangspunkt i ISILs tilstedeværelse i Syria som syriske myndigheter ikke har evne eller vilje til å forhindre. Det norske bidraget skal bidra til det kollektive forsvaret av Irak mot slike fortsatte angrep.